

מדה בדרת

שיעור הדף היומי בדרך קצרה

לעיני ר' חיים זאב בר' יוסף יהודה
ליב קליינר זצ"ל
ולעיני הרה"ג ר' אהרן בר' אורי שרגא
הערות והנצחות בטל 0548449853
MABADAF12 @GMAIL.COM

גליון 22 פרשת ויחי תשע"ג

שבת פו-צב

דף פו ולרבנן עשו ח' חדשים חסרים, והברייתא שאומרת שט"ו ביסון היה בע"ש וא"כ ר"ח אייר ביום א' ור"ח סיון יום ב' היא כרבנן. ור' יוסי אומר שבשני משה עלה וירד בשלישי עלה וירד ובד' עלה וירד בח' בנה מנבח והקריב בו קרבן בשישי לא היה לו פנאי, ולא שקיבלו אז את התורה אלא בגלל טרחת שבת, גלילי דרש לפני רב חסדא ברוך ה' שנתן תורה משולשת, תני"ך, לעם משולש בני אבות על ידי משה שהוא שלישי לבטן ביום ג' של הגבלה בחדש ג' וזה כרבנן שהיה ב' ימי הגבלה. ר' אבדימי דרש הפסוק ויתיצבו בתחתית ההר שכפה ה' עליהם את ההר כגיגית ואמר אם מקבלים אתם טוב ואם לא כאן תהיה קבורתכם ויש כאן מודעה שתורה התקבלה באונס, אך קיבלוה שוב מרצון ביום אחרשורש, מאהבת הנס, שכתוב קימו וקבלו היהודים קימו מה שקיבלו כבר. וחזקה דרש הפסוק, משמים השמעת דין ארץ יראה ושקטה ואך יתכן יראה ושקט יחד, אלא בתחילה יראה ובסוף שקטה, שר"ל אומר שכתוב בבראשית ויהי ערב ויהי בקר יום השישי הה' באה לדרוש שהקב"ה התנה עם הבראה שאם שישראל יקבלו התורה יהיה קיום לעולם ואם לא, תחזור לתוהו ובוהו, ולכן שקטה הארץ בקבלת התורה. כשהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ס' ריבוא מלאכי השרת וקשרו ב' כתרים לכל יהודי א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע וכשחטאו בעגל ירדו ק"כ ריבוא מלאכי חבלה ונטלום שכתוב ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. וכן אמר רב חמא בחבור טענו ושם פרקו, ור' יוחנן אומר שכתוב ומה שכתוב ומה שכתוב ומה שכתוב האלה הקב"ה עתיד להחזירם שכתוב ופדויו יהי ישובו ובאו שכן ברנה שמחת עולם על ראשם שמחה שהיתה עליהם מעולם תהיה על ראשם. בשעה שהקדימו נעשה לנשמע יצאה בת קול ואמרה מי גילה רז זה לפני לקבל העשיה קודם שיועידים מהמצוה, שמלאכי השרת משתמשים בו שכתוב בהם גבורי כח עושי דבר לשמוע בקול דברו, קודם עושים ואח"כ שומעים, ולזה נמשלו לתפוח שפריו קודם לעליו, צדוקי אחד ראה את רבא שמעיין בשמועתו ואצבעו תחת רגליו ומיעין ונבעו דם, ואמר הצדוקי עם פזיו אתם שהקדמתם הפה לשמיעה ועדיין אתם עומדים בפזיוזותם, שהייתם קודם צריכים לשמוע מה המצוה אם יוכלים אתם לקבלה, אמר רבא שאנו הולכים בתמימות ואומר עלינו תומת ישרים תנחם, ועליכם שהולכים בעלילות נאמר וסלף בוגדים יתדם. מה שכתוב בפסוק לבבתיני שאלות כלה בתוך חופתה וכן דרשו הפסוק עד שהמלך במסיבו נרדו נתן ריחו, ועדיין אנו בחביבות לפניו שכתוב נתן ריחו ולא כתוב חסרתי. על הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים ועושים מצוות מאהבה ושמחים ביסורים נאמר עליהם נאוהביו כצאת השמש בגבורתו. ר' יוחנן דרש הפסוק ה' יתן אומרו המבשרות צבא רב שכל דיבור שיצא מפי ה' נחלק לעי' לשונות וכן דרש ר' ישמעאל הפסוק כפטיש ופוצץ סלע שכמו שפטיש מחלק הסלע כך הדבור התחלק לעי' לשון. ורב פפא דרש הפסוק שמעו כי נדיבים אדבר שדברי תורה כנגדי שכלם להמית ולהחיות, כך דברי תורה למימינים בה שעיקר עסקם בהל סם חיים, ולמשמאלים בה שאין עוסקים בכל כוחם סם חיים, ועוד דרשו כל דיבור שיצא מה' קושרים לו ב' כתרים. צרור המור דודי לי אף שהוא מר לי בכ"ז בין שדי ילון, במשכן. אשכול הכופר שהכול שלו מכפר לי על עוון גדי, עגל או ע"ז, כשרמתי לי, שאספתי לי, וכן כתוב כסא של כובס שכומרים עליו כלים. ורבי"ל דרש הפסוק לחיינו כערוגת הבושם שכל דיבור ודיבור שיצא מה' התמלא העולם בבשמים, ואחר כל דיבור הוציא ה' רוח מאוצרותיו ופזרה הריח הראשון שכתוב שפתותיו שושנים נוטפות מור עובר. וכל דיבור יצאה נשמתם שכתוב נפשי יצאה דברו וה' הוריד טל של תחית המתים והחיייתם שכתוב גשם נדבות תניף אלוקים נחלתך ונלאה אתה כוננת, וכל דיבור הלכו ישראל אחריהם י"ב מיל ומלאכי השרת החזירוים שכתוב מלאכי צבאות ידוון ידוון וקוראים ידוון, וכשעלה משה למרום אמרו המלאכים מה לילוד אשה בינינו אמר ה' שבא לקבל לתורה, אמרו חמודה גנוזה מתתקע"ז דורות קודם הבריאה ואתה מבקש ליתנה לבשר ודם, אמר אנוש כי זוכרנו וכן אדם כי תפקדנו ה' אדונינו מה אדיר שמך על הארץ אשר תנה הורדך על השמים, אמר ה' למשה החזר להם תשובה, אמר מפחד אני שירפוני בהבל פיהם, אמר ה' אחוז בכסא כבודי והשב להם שנאמר מאחו פני כסא פרשז עליו ענונו והוא ר"ת שפירש ש.ד.י. מזיו שכינתו וענונו עליו, אמר משה בתורה כתוב אנכי ה' אלוהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים האם ירדתם למצרים והשתבחתם לפרעה ועוד כתוב לא ירחק לך אלוהים אחריכם, האם אתם שרויים בין עמים עובדי ע"ז?

דף פט ועוד כתוב זכור את יום השבת, האם עושים אתם מלאכה שצריכים אתם לשבות ממנה, ועוד כתוב לא תשא אתם יום שבת, יש לכם משא ומתן שאתם נזקקים להשבות, ועוד כתוב כבד את אביך ואת אמך האם יש לכם אב ואם, ועוד כתוב לא תרצח לא תנאף לא תגנוב האם יש בכס קנאה או יצר הרע, ואז הודו ואמרו ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ ולא אמרו יותר תנה הודך על השמים, וכולם נעשו אזהבין ונתנו לו מתנות שכתוב עלית למרום שביט שבי לקחת מתנות באדם בגלל שקראוהו אדם קיבל מתנות, ומלאך המוות מסר לו סוד שקטורת מצילה שאהרן לקח הקטורת בציווי משה ויעמוד בים המתים ובין החיים והוא ידע זאת ממלאך המוות. אחר שירד משה אמר השטן תורה היכן היא אמר ה' נתתה לארץ ירד ואמר לה תורה היכן היא אמרה אלוהים היכן דרכה הלא אצל אי אמר לו ארץ לך הלא לתתם אמר אין לך, שכתוב תתום אמר לא בני איה וים אמר אין עמדי אבדן, ומות אמרו באזנינו שמענו היום השטן לפני ה' חפשי ולא מצאתי אמר לו לך לבן עמרם ובא אליו ואמר לו תורה שקבלת היכן היא אמר לו וכי מה אני שנתן לי ה' תורה, אמר לו ה' בדאי אתה, אמר משה חמודה גנוזה שלך שאתה משתעשע בה כל יום ואני אחזיק טובה לעממי, אמר ה' חיונה שמעט עצמך תקרא על שמך שכתוב זכרו תורת משה עבדי. בשעה שעלה משה ראה שה' קושר כתרים לאותיות אמר לו ה' אין שלום בעיניך אמר משה האם עבד מקדים שלום לרבו, אמר ה' היית צריך לעזורי ואמר משה ועתה יגדל נא כח' ה' כאשר

דף פו רבינא רצה להוכיח שכתוב במשנה עבודת ירק בירק הוא ו' טפחים כטבלא ומשוע שרק מרובעת ולא עגולה, ורב אשי אמר שזה רק להקל שיהיה דין ראש תור שיצא ממנה. **משנה** אשה הפולטת ש"ז ביום הג' לשימושה טמאה שכתוב היו נכונים לשלושת ימים ומרחיצים את המילה ביום הג' אף בשבת, שכתוב ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים, וקושרים לעוון של זהורית בראש שיער המשתלח שכתוב אם יהיו חטאיכם כשנים כשלו ילבינו, סיכה ביוה"כ כשתיה אף שאין לזה ראייה יש זכר לדבר, שכתוב ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו, **גמרא** הרישא במשנה אינו כדעת ר"א בן עזריה שפולטת ביום ג' טהורה, והדין של מרחיצים המילה הוא כדעת ר"א בן עזריה, והמעמיד את המשנה כדעת תנא אחר גירוס ברישא טהורה ויש שמעמיד המשנה כדעת ב' תנאים הרישא כרבנן והסיפא כראבי"ע. ר' ישמעאל סובר שבפולטת לפעמים הוא ד' עונות של יום או לילה, או ה' או ו' ולר"ע לעולם ה' עונות ואם יצא חלק מעונה הא' נותנים עונה שישית, אמרו לרב פפא או לרבא, שראבי"ע כרבנן שבה' סיון עשו פרישה למתן תורה ור' ישמעאל סובר כר' יוסי שעשו פרישה בד' סיון ור"ע אומר ה' עונות לא כדעת אחד מהם ואמר רבא שחזקו כדעת ר' יוסי לר' אדא בר אבהו, עמשה עלה בהשכמה וירד בהשכמה, שכתוב וישכם משה בבוקר וכן בירידה שכתוב לך רד ועלית שהוקש ירידה לעליה ואף שאין ישראל משמשים ביום אך מותר בבית אפל, ולת"ח שהוא צנוע מותר גם במאפל בטליתו, ואף שביום הג' היו טבולי יום ניתנה פפא הסתפק בש"ז של ישראל כדעת חכמים צריך ו' עונות שלמות ורב חסדא אומר שנחלקו רק בפירש מהאשה, ופירשה מהאיש טמאה כל עוד היא לחה ויבשה אינה טמאה. ורב ששת מביא מברייתא שכתוב וכל בגד אשר יהיה עליו שכבת זרע פרט לסרוחה וא"כ של איש טהור גם לחה ואפשר להעמיד שיצא אחר ג' או שגם עכו"ם שאוכלים שקצים ורמשים חם גופם, וכן יש להסתפק במעי בהמה אם רק אשה יש לה פרוזדור מסריח אחר ג' ובהמה שאין לה פרוזדור אינו מסריח, או שאין הבדל. לר"ק ר' סיון ניתנו עשרת הדברות ולר' יוסי ב'ז סיון, לדעת רבא לכ"ע בר"ח באו לסיני שכתוב ביום הזה באו מדבר סיני וכתוב ביציאת מצרים החודש הזה לכם וזה היה בר"ח, ולכ"ע בשבת ניתנה תורה שכתוב זכור את יום השבת וכתוב במתן תורה זכור את היום הזה, ונחלקו רק בקביעות הימים שלר' יוסי ר"ח היה ביום א' ומשה לא אמר להם כלום משום חולשת הדרך ביום ב' אמר להם ואתם תהיו לי ממלכת כהנים

דף פז ביום ג' אמר להם מצוות הגבלה, בד' עשו פרישה ולרבנן ר"ח היה בים ב' ולא אמר להם כלום משום חולשת הדרך ביום ג' אמר להם ואתם תהיו לי בד' אמר מצוות הגבלה בה' עשו פרישה, אף שכתוב בפסוק וקדשתם היום ומחר ר' יוסי סובר שמשנה הוסיף יום א' מדעתו, שג' דברים משה עשה מדעתו וה' הסכים שהוסיף יום א' מדעתו שדרש היום ומחר שכמו מחר לילו עמו אף היום וכבר יצא חלק מהיום לכן הוסיף ב' ימים שלמים מלבד אותו יום וה' הסכים שהשכינה שרתה רק בבוקר שבת, וכן פרש מהאשה וה' הסכים שאמר אמר ישראל דיבור פעם אחת עם השכינה וקבעו להם זמן ואמר ה' היו נכונים אל תגשו אל אשה, אני שכל שעה מדברת עמי השכינה ובל קביעות זמן ק"ו שאפרוש מהאשה וה' הסכים שכתוב אמור להם שובו אלהיכם ואתה פה עמד עמדי, או לומדים שה' הסכים שאמר אהרן ומרים פה אל פה אדבר בך. ושבר אל הלוהות שאמר שאם פסח שהוא מצווה אחת נאמר כל בן נצר לא יאכל, התורה כולה וישראל מומרים ק"ו שאינם ראויים לה, וה' הסכים כדרשת ר"ל שכתוב אשר שבת י"שר כחך ששבת. ר' יוסי יבאר הפסוק והיו נכונים לשלושת ימים שזה היום שמשנה הוסיף מדעתו, וישנה ברייתא, שלשי שלשי בחודש ובשבת וזה כדעת ר' יוסי, ונקרא שלשי כדברי הברייתא וישב משה את דברי העם אל ה' וכתוב ויגד משה את דברי העם אל ה' מה ה' אמר למשה ומה אמר לישראל ומה אמרו לו ומה אמר לה' לדעת ר' יוסי בר יהודה זה מצוות הגבלה שישראל הסכימו לה, ולרבי פירש להם בתחילה את עונשה שכתוב וישב משה דברים שמשבבים דברים קשים ואח"כ פירש שכתוב ויגד משה דברים המושכים כאגדה וללישנא בתרא העונש שכתוב ויגד דברים הקשים כגידים, הברייתא שאומרת שיש בחודש שיש בשבת היא כר' יוסי לרבא הוא שיש לחייתם, ולר' אחא שיש למסעם. ונחלקו אם כבר נצטוו על תחומין בשבת שלרבה הצטוו רק על שבת ולא על תחומין ולכן היו במסע בשבת, ולר' אחא נצטוו כבר על תחומין ולכן יצאו ביום ראשון והגיעו למדבר סיני באותו יום, וישנה ברייתא שניסן של יציאת מצרים בי"ד שחטו הפסח ולמחרת יצאו ובאותו הערב לקח הבכורות ויצאו ביום ה' ולר"ח ר"ח אייר ביום ז' וא"כ ר"ח סיון ביום א' כר' יוסי, ורבנן יסבירו שאייר היה מלא ולכן ר"ח סיון ביום ב' שניסן היה מלא, הברייתא שאומרת שאייר היה חסר וחל ר"ח סיון ביום א' היא כדעת ר' יוסי, ומה שכתוב בפסוק שהגיעו למדבר ביום ב' ויש לומר זה היה שבת שכתוב ששת ימים תעבדו ור"ח סיון ביום א' כר' יוסי, ויש לומר לרבנן שעיברו את אייר. ר' חביבי מחזונוה הביא ראייה מברייתא שאמר על יום ראשון של ניסן של שנה שניה שנטל עשר עטרות, יום ראשון למעשה בראשית, לנשיאים, לכהונה, לעבודה, לירידת האש, לאכילת קדשים, לשכינה, לברך את ישראל, לאיסור במות, לחדשים, ואם ר"ח ניסן של שנה שניה היה ביום א' אי"כ של שנה קודמת היה ביום ד' שאחרים אומרים שיש הבדל בין כל שנה ד' ימים ובשנה מעוברת ה' ימים וא"כ ר"ח אייר היה ביום ו' ור"ח סיון היה בשבת, ולר' יוסי יש לומר שעשו ז' חדשים חסרים

דברת, ומה שכתוב וירא העם כי בושש משה לבא שבא שש שאמר משה מתחילת
מי יום שיחורב בשבעה שש ובה שטן וערבב את כולם ואמר להם משה רבכם היכן
הוא אמרו לו עלה למרום, אמר בא שש שהיה צריך לחזור ולא שמעו לו אמר להם
מת ולא האמינו לו עד שהראה להם דמות מטתו ואז אמרו לאהרן כי זה משה
האיש לא ידענו מה היה לו. רב כהנא אמר שנקרא הר סיני שנעשו בו ניסים אך
א"כ צריך לקראו הר ניסאי אלא שנעשה בו סימן טוב לישארן אך א"כ צריך
להקרא הר סימנאי, הר חסדא רב הונא בר רב יהושע הסבירו שמד ויהיה ירדה
לעכו"ם שנאה וכן אמר ר' יוסי בר חנינא שיש לו ה' שמות מדבר צין שנצטוו
ישראל עליו מדבר קדש שתקדשו ישראל עליו, מדבר קדימות שניתנה קדומה
עליו, מדבר פארן שפרו ורבו ישראל שכל הנשים התעברו, מדבר סיני שירדה שנהא
ממנו ושמו הוא חורב ור' אבהו דורש, חורב שירד חורבן לעכו"ם ממנו. בפסוק
חטאיכם כשנים היה צריך לכתוב שני אלא מרומז שגם אם החטאים סדורות כמו
השנים מימי בראשית כ"ז ילבינו כשלג. ומה שכתוב לכו נא ונוכחה יאמר ה'
ולא כתוב בוואו נא אמר ה', אלא שה' אומר לכו לאבותיכם ויזכור אתכם, אמר
לו לאברהם אמרת ידוע תדע ולא ביקש רחמים ויצחק בידך את עשו והיה כאשר
תריד ולא ביקש רחמים על ישראל, וליעקב אמרת אנכי ארד עמך מצרימה ולא
ביקש רחמים ואמר ה' כיוון שתליתם בי אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו.
ר' יונתן דרש הפסוק כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירו כי
אתה ה' אבינו גואלינו מעולם שמו, שה' יאמר לעתיד לבא לאברהם בניך חטאו
והוא אומר ימחו על קדושת שמך, אמר ה' אולי יעקב שהיה לו עליהם צער גידול
בנים יבקש רחמים עליהם, ואומר יעקב ימחו על קדושת שמך וה' אומר לא
בזקנים טעם ולא בצעירים עצה וה' אומר ליצחק בניך חטאו ואומר יצחק האם
הם רק בני ולא בניך הרם מתוך תורה שהקדימו נעשה לשמע קראת בני בני
בכורי ישראל ועוד שלא חטאו הרבה שהרי שנות אדם ע' שנה, כ' שנה ממילא לא
עונשים ועוד כ"ה שנה חשבון הלילות ועוד י"ב ומחצה לתפילה אימלה ובית הכסא
נשאר רק י"ב וחצי אם אתה סובל טוב ואם לא חצי עליו וחצי עלך ואם כולם עליו
שהקדימו נעשה מעולם, ואז ישראל אומרים ליצחק כי אתה אבינו ואומר להם
שיקלסו לה' ואז אומרים אתה ה' אבינו גואלינו מעולם שמך. ר' יוחנן אומר
שיעקב אבינו היה ראוי לרדת למצרים בשלשלאות ברזל וגרמה זכותו שכתוב
בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה ואהיה להם כמרימי עול על לחיהם ואט
אליו אוכיל. **משנה** הוצאת עעים כדי בשול ביצה וכן שיעור תבלין
ומצטרפים תבלינים יחד לשיעור, קליפות אגוזים ורימונים, איסטיוס ופואה
שיעורם כדי צביעת בגד קטן בפי הסבא, מי רגלים נתר ובורית קמוליא ואשלג
שיעורם כדי לכיבוס בגד קטן בפי הסבא ולר' יהודה כשיעור להעביר על הכתם.
גמרא אף שלעלי כתבו שיעור קנה נא מרוסס כדי בשול ביצה קלה תרופה
ונתונה באלפס, וכאן החידוש הוא שלא מספיק בעץ אפילו כל שהוא כשן המפתח,
אף שנאמר בברייתא שתבלין מבי שמות ובי מינים מצטרף

דף צ חזיקה במבאר שדוקא מיני מתיקה מצטרפים שראויים למתק הקדרה וניתן
לבאר גם במשנתניו שראויים למתק. שיעור שמונים שאינם שרויים כדי לצבוע
בגד ופחות מג' אדם לא טורח לשרות אך בשרויים מספיק כדי שיעור צביעת
דוגמא לבגדים. מי רגלים טובים לכיבוס עד מי' יום ונתר דוקא של אלכסנדריה
ולא של אפנטרים, רב יהודה מבאר שבורית זה חול, אך ישנה ברייתא הבורית
והחול אלא בורית הוא גפרית. ואמנם כתוב בברייתא הוסיפו עליהם חלביצים
ולעונין ובורית ואהל, ולכאורה לא שייך שביעית בגפרית כיון שרק בדבר שיש לו
עיקר יש שביעית אלא בורית הוא כמו אהל ומה שכתוב הבורית והאהל זה סוג
נוסף של אהל. קמוליא הוא עשב ששמו שלוף דוך, אשלג הוא שונאה וממצא שבקב
המרגלית מוציאים אותו בגחלת ברזל. **משנה** שיעור פלפלת כל שהוא יבש
עטרן כל שהוא, מיני בשמים ומתכות כל שהוא אבני המזבח ועפר המזבח ספרים
מתולעים והמתפחות שלהם כל שהוא, שמצניעים לגגנם ור' יהודה אומר שגם
משמשי ע"ז שיעורם כל שהוא שכתוב לא ידבק בידך מאומה מן החרם. **גמרא**
פלפלת ראוי לריח הפה עטרן ראוי לכתוב חצי ראש. מוציא ריח רע שיעורו כל
שהוא, אמן טוב כל שהוא, ארגמן כל שהוא, שיעורו עלה של וורד צעיר עלה אחד.
מיני מתכות ראוי כל שהוא לעשיית דרבן קטן. האומר הרי עלי ברזל להקדש,
לאחרים לא יפחות מאמה על אמה ואומר רב יוסף שזה ראוי לכלאי עורב, או
שאחרים אמרו שמיני כלימה עורב רב יוסף אמר שיעורו אמה על אמה. נחושת
לא יפחות ממעה קטנה ור"א אומר שלא יפחות מצינורא של נחושת וראוייה לחטט
הפתילות ולקנה הנרות. ר' יהודה אומר שמקק, תולעת ספרים, ותכך, תולעת
בגדי משי ואילא, תולעת של ענבים, ופה, תולעת של תאנים, והה של רימונים כולם
הם סכנה לתמיד אחד של ר' יוחנן אכל תאנה ואמר לרבו כי קוצים בתאנים
ואמר ר' יוחנן שפה הורגת אותו. **משנה** מוציא קופת רוכלים אף שיש בה הרבה
מינים חייב אחד מוציא זרעוני גינה חייב גם פחות מגרוגרת ר"י בן בתירא
שיעור הוא ה' גרעינים, זרע קישואים ודילועים זרע פול המצרי שיעורם שנים,
חגב חי כל שהוא ומת מגרוגרת צפורת כרמים גם מותה שיעורו כל שהוא
שמצניעים אותה לרפואה לר' יהודה אף חגב חי טמא כל שהוא שמצניעים לקטן
לשחק בו. **גמרא** אף שזבל וחול הדק שיעורם לזבל קלח כרוב או כרישה זה דוקא
בזרוע אך זרעים לזרוע אין טורחים להוציא נימה אחת לזרועה. מוציא גרעיני
קישואים לנטיעה ב', לאכילה, כמלא פי חזיר שזה אחת, ולחסיק שיעורו כדי
לבלש ביצה קלה, לחשבון לתיק' ב' ולאחרים ה' המוציא ב' נימין מונב סוס או
פרה חייב שמצניעים עבור מלכודות, נימין שבג חזיר א', נצרים של דקלים א'
תורי דקל מהסיב א'. רב מסיב שצפרת כרמים היא פילי בירי והוא נמצא
בדקל צעיר שיש לו רק סיב אחד והיא סגולה לחכמה ופוליס החצי של הימין,
ושל השמאל שם בקנה נחושת חתומה ב' חתימות ותולחו בזרוע השמאל
והסימן לכך הוא לב חכם לימניו ולב כסיל לשמאלו ומתחכם ולמד כמה שרועה
ואז אוכל החצי הבי' ואם לא, נקצר לתמדו. לתיק' לא שומרים חגב טמא לא מצד
שיבא לאכלו ולא חצי שגם טהור כמו שרב כהנא עבר לר' פיו חגב טמא
ואמר לו רב קהוה שלא יאמר שאתה אוכלו חי ועובר בבל תשקצו, ותיק' אסר
טמא חי שמא יאכלנה הקטן אם ימות ור' יהודה אומר שאם מות, הקטן מספידו
בצער ואינו אוכלו.

פרק המצניע

משנה המצניע לזרע או דוגמא או רפואה והוציאו בשבת חייב בכל שהוא ושאר
אנשים חייבים עליו בשיעורו וכן אם הכניסו הוא חייב רק בשיעורו. **גמרא** לאביי
המשנה לא אומרת המוציא שמדובר שהצניעו ושכן למה ומוציאו סתם ולא
בטלה מחשבתו שנושה על דעת הרפואה

דף צא לשמאל ר"מ מחייב אף במוציא חטה אחת לזרעה והחידוש הוא שכל
שהוא כפשוטו ולא בכזית שהוא פחות מגרוגרת, ובחישב להוציא כל ביתו לא

אומרים שאינו חייב על חלק כיון שבטלה מחשבתו בדבר שחשוב אצל שאר
אנשים. ר"ש בן אלעזר חולק על המחשבה ולדעתו דבר שאינו כשיעור להצניע אחד
הצניעו ואחר הוציאו התחייב במחשבתו של הראשון. ר"נ אומר שאם הוציא
גרוגרת לאכילה וחשב עליה לזרעה או שהוציא לזרעה וחשב אח"כ לאכילה
חייב ואף שממילא השיעור שווה אך היה מקום לומר שצריך לקררה והנחה
במחשבה אחת קמ"ל שא"צ. רבא הסתפק אם הוציא חצי גרוגרת לזרעה ותפחה
ונמלך לאכילה, האם כיוון שכשהוציא לא היה שיעור לאכילה, פטור, או שיש
היה נשאר במחשבת זרעה היה שיעור, חייב גם כשנמלך לאכילה ואם נקוט
שחייב, יש להסתפק במקרה הפוך שהוציא גרוגרת לאכילה וצמקה ונמלך לזרעה
כאן ודאי אם היה נשאר במחשבה ראשונה היה פטור או שהולכים כמו עכשיו
שיש בה שיעור לזרעה, ואם נקוט שהולכים כמו עכשיו יש להסתפק אם הוציא
גרוגרת לאכילה וצמקה ותפחה אם יש דיחוי לענין מלאכת שבת או לא. רבא
הסתפק בזרק תרומה לבית טמא, לענין שבת ודאי צריך שיעור גרוגרת ולענין
סומאה צריך כביצה, והספק הוא כשיש פחות מכביצה אוכלים בבית וזה משילמו
לכביצה האם כיוון שמצטרף לענין סומאה יתחייב שבת או שתמא צריך
גרוגרת, והוכיח ר"נ מאבא שאול שאומר ששתי הלחם ולחם הפנים שיעורם
גרוגרת ולא אומרים שלענין יוצא שיעורו בכזית יהיה חייב גם לענין שבת בכזית,
אך יש לחלק שביצא חוץ לחומה נפטל בכזית וחיוב שבת מגיע רק ביצא ממש
לרה"י, ובמקרה של רבא איסור שבת וסומאה מגיעים רק. אביי אומר
שהחידוש במשנה שחזר והכניסו חייב רק בשיעור, שזרקו לאוצר וניכר מקומו
ויש מקום לומר שנשאר בענין הראשון קמ"ל שביטלו בזריקה לאוצר. **משנה**
המוציא אוכל והניחו באסקופה בין הוציאו הוא או אחר פטור שלא עשה
מלאכה בבת אחת קופה מלאה פרות שנתנה על האסקופה הציננה למרות שרוב
פירות בחוץ פטור עד שהוציא כולה. **גמרא** המשנה לא דיברה באסקופה רה"י
שאי"כ חייב כשהוציא לתוכה ואם האסקופה רה"י אי"כ כשהוציא הוא או אחר
חייבים מלדבר בכרמלית ואם לא היה נח היה חייב שלא כבן עזאי שפוטור
במוציא לרה"י דרך אסקופה. לחזקיהו פירות מליאה פירות פטור כשלא יצאה
כולה דוקא במלאה קישואים ודילועים אך בחרדל חייב מיד כשיצא קצת
שכשאגוד בכלי אינו אגד ולר' יוחנן פטור גם בחרדל שאגד כלי הוא אגד, ורב זירא
מדיק במשנה לא כחזקיהו שכתוב עד שתצא כולה ומשמע אף שיצאו כל הפירות
וגם משמעה לא כר' יוחנן שכתוב אף שרוב פירות בחוץ משמע שאם כולם בחוץ אף
שחלק מהכלי בפנים חייב, חזקיהו יבאר במשנה שדוקא בקופה מליאה קישואים
פטור ובמלאה חרדל נעשה כהוציא כל הקופה וחייב, ור' יוחנן יבאר שאף שרוב
פירות בחוץ ואפילו כל פירות פטור עד שהוציא כל הקופה, והמהשנה של קופת
הרוכלים שכתוב אף שרוב מינים בחוץ פטור עד שהוציא כל הקופה אם מדובר
בצורות נפרדים יהיה קשה לדעת חזקיהו והוא יעמיד באגודות ארוכות שלא
יצאו כולם, רב ביבי הקשה ממשנה שגונב כוס בשבת חייב שמתחייב בגניבה
קודם שבא לאיסור שבת ואם הוא מגרר ויוצא פטור שאיסור הגניבה ואיסור
שבת באים יחד ואם נאמר שאגד כלי הוא אגד איסור גניבה מגיע קודם אך זה
דוקא בהוציא דרך פיו אך מוציא משוליו שאינו יכול לקחת מתוכו ולא קונה
בהגבתו, ולא אומרים שיכול להגביה ע"י פתיחת התפרים,

דף צב שמדובר בחתיכה אחת ללא תפרים ומדובר שהם יוצאות כי אם
היו יוצאות היה מוציא ע"י שמושך בהם ומגיע לפיו והם אגודים בתוך הרשות,
או שמדובר שיש רצועות אלא שמושך בהם כרכובת ואינו יכול למשכם, ורבא סובר
שמלאה חרדל חייב כחזקיהו ואביי סובר כר' יוחנן, ואח"כ החליפו שיטתם והקשו
במחלוקתם במוציא פירות לרה"י שאלביי ביד חייב בכלי פטור כשלא הוציא
כולו ולרבא בכלי חייב וביד פטור שגאודה ע"י גופו ויש לגרוס ברבא ביד חייב ומה
שכתוב בחתיכות המסכת בפ"ט בעה"ב ידו לחוץ ונטל העני מתוכה שניהם פטורים
מדובר למעלה מג' אך למטה מג' זה כמנוח. **משנה** מוציא חייב בין בימינו או
בשמאלו בחיקו ועל כתפיו שכן נשאו בני קהת, לאחר ידו ברגלו או פיו ומרפקו
באזנו בשערו ופונדתו שפיה למטה, או בין ופונדתו לחוקו בשפת חוקו ובמנעלו
וסנדלו פטור שאינו כדרך המוציאים. **גמרא** לר"א מוציא למעלה מי' טפחים חייב
שכן נשאו בני קהת שכתוב על המשכן ועל המזבח סביב שהמזבח גבוה כמשכן י'
אמות שעשר אמות אורך הקרש, ומשה היה גבוה י' אמות והוא פרש את חיריעות
על המשכן, ומשא במוטות שלוש למעלה וב' שלוש למטה וא"כ משא המזבח יותר
מי' טפחים, או שלומדים מארון שהוא ט' והכפורת טפח וא"כ גם אם הלוחים הם
ג' אמות הארון נישא יותר מי' טפחים ואף שמשא היה י' אמות לא היו כולם כך
כשהשכינה שורה על חכם גבוה עשיר ובעל קומה. לרב מוציא משא על ראשו חייב
כמענה אנשי הוצל אך לרוב העולם אינו דרך וצ"ל שרב אמר שרק איש מוציא שורב
שדרכם בכך חייב על ראשו, ויש לדחות שבתלה דעתו אצל כל אדם וצ"ל שרב
אמר שנשאו משא על ראשו פטור ואנשי הוצל בטלה דעתם אצל כולם. **משנה**
מתכוון להוציא לפניו ובא לאחריו פטור ולא התכוון לאחריו ובא לפניו חייב אשה
החוגרת פתק חייבת בין מלפניה בין מלאחריה שדרכו לחזור, ולר' יהודה גם
מקבלה סיני המלך לתת לשליחים חייבים. **גמרא** חייב שני חלקי הבבא
הראשונה במשנה אינם מתנא אחד שאין לחלק במקרים כיון שבשניהם לא
התקיימה מחשבתו ולרבא בלפניו התכוון לשמירה מעולה יותר ויצא לאחריו
פחות שמירה ופוטור, לאחריו ובא לפניו חייב שיש כאן שמירה טובה יותר, אך
קשה הדיוק במשנה שמהרישא מדויק שלאחריו ובא לאחריו חייב, ומהסיפא
מדויק שפטור, ורב אשי אומר שזה בדרך לא מבעיא, לא רק לאחריו ובא לאחריו
חייב שהתקיימה מחשבתו אלא גם אם בא לפניו חייב שיש כאן שמירה מעולה,
מוציא בפתונדתו שפיה למעלה חייב, פיה למטה לר' יהודה חייב ולחכמים פטור לו
יהודה הוכיח מלאחריו ובא לאחריו שחייב וחכמים הוכיחו מכלאחר די שפטור
אמר ר' יהודה שהוא והם אמרו דבר אחד ואין לו תשובה לראיתם ולהם אין
תשובה לראיתם ומשמע שרבנן פטור בלאחריו שבא לאחריו אך לפי' לראיתם
חלק ר' יהודה ושנה ברייתא שכלאחר די פטור לכ"ע וצ"ל שנתחלקו רק בפונדתו
שפיה למטה שר' יהודה ידמה ללאחריו שבא לאחריו ורבנן ידמו לכלאחר יד. ר'
יהודה הוכיח ממקבלי פתקים שהם לבלרי המלך. **משנה** מוציא ככר לרה"י חייב
המוציא שנים פטורים ובדבר שאחד לא יכול והוציאו שנים חייבים ולר"ש
פטורים. **גמרא** רב אמר או בברייתא כתבה שר"מ אם כל אחד מהשנים יכול לבד
חייבים ור' יהודה ר"ש פטור, ח אם שניהם אינם יכולים לר' יהודה ור"מ חייבים
לר"ש פטורים אחד יכול ואחד לא לכ"ע חייבים, ולומדים את זה מהפסוק
בעשותה העושה כולה ולא מקצתה, כגון שנים שאוחזים במלגז לאסוף שיבלים
או בכרכר ושובטים חוטי האריגה וכותבים יחד בקולמוס או שמוציאים בקנה
לרה"י פטורים.